

Üstadımız "Hayvan muhtar olduğu için, lezzet ile beraber elemi de var." buyuruyor. Fakat sair yerlerde hayvanın elemi olmadığı, insandan bu yönüyle farklı olduğu açıklanıyor. Bu ifadeleri nasıl anlamalıyız?

Allah, hiçbir mahlukuna kaldıramayacağı teklifi ve mesuliyeti yüklemes. Bu, ayet ve hadislerle sabit bir hakikattir. Bunun böyle olduğuna ayrıca kâinatta cari olan ölçü, adalet ile muamele, intizam ve ahenk gibi fiiller şahittir. Yani **Allah'ın adaletle iş gördüğüne bütün kâinat şahittir.**

Allah mahlukatı sınıf sınıf yaratmıştır ve hepsini ayrı vazifeler ile donatmıştır. Vazifesinin ağırlığına göre de güç ve kuvvet vermiştir. Mesela inek, deve, koyun gibi mahlukların vazifesi et ve süt vermektir, cüsseleri de bu vazifeye mütenasip olarak yaratılmıştır. At, eşek, deve, katır gibi hayvanların vazifesi ise yük taşımaktır. Bu yüzden vücutları buna göre tanzim edilmiştir. Her mahlukun vazifesi ile bedeni arasındaki mutabakat Allah'ın ne kadar hikmet, adalet ve rahmet ile iş gördüğünün isbatıdır.

Aynı şekilde yırtıcı ve vahşi hayvanların da bir vazifesi ve buna uygun vücutları vardır. Allah onlara da ayrı bir vazife takmıştır. Bunların vazifeleri ise ekolojik dengeyi muhafaza için zayıf ve hastalıklı hayvanları yemektir. Otobur olan hayvanların içindeki zayıf ve hastalıklı hayvanlar, türlerini tehdit eden birer unsururlar. Hem ekolojik dengeyi muhafaza hem de diğerlerinin sağlıklı olabilmeleri için Allah vahşi hayvanları onlara musallat etmiştir. Bu kaide bütün türler için geçerlidir. İşte vahşi ve yırtıcı hayvanlar bu zayıf ve hastalıklı hayvanları yemekle o türlerin zinde ve sağlıklı kalmalarını temin ediyorlar.

Cenâb-ı Hak, sonsuz hikmetiyle hayvanlar âlemini **"et yiyenler ve otlak beslenenler"** olmak üzere iki kısma ayırmıştır. Bütün hayvanlar ot yeselerdi, bütün hayvanların cenazeleri ortada kalacaktı. Bu faraziyeğe göre, böcekler de et yemeyeceklerinden üç milyonu aşan hayvan türlerinin bütün cenazeleri yeryüzünde açıkta bırakılacak yahut hepsinin toprağa gömülmeleri gerekecekti.

İlahi hikmet, hayvanların bir kısmını diğerlerine rızık yapmakla hem **Rezzak** ismini tecelli ettirmekte, hem de **Kuddüs** isminin tecellisiyle yeryüzünün temizliği ve nezafeti sağlanmış olmaktadır.

Bu yırtıcı ve vahşi hayvanlar bazen haddini aşarak sağlam hayvanlara ve onların şefkate muhtaç yavrularına saldırıp, onları parçalıyorlar. Yani yaradılış gayelerine zıt hareket edip gaddarlık yapıyorlar. Allah da buna mukabil onları ekseriyetle fitrî kanunlar dâhilinde cezalandırıyor.

Üstad bu mânâyâ şu şekilde işaret ediyor;

"Evet, âkilüllâhm hayvanların helal rızıkları, vefat etmiş hayvanların etleridir. Hayatta olan hayvanların etleri onlara haramdır. Eğer yeseler, ceza görürler."

حَتَّى يَغْتَمَّ الْجَمَّاءُ مِنَ الْقَرْنَاءِ (ev kemâ kàl). Yani, 'Boynuzsuz olan hayvanın kısâsı kıyâmette boynuzludan alınır.' diye ifade-i hadisiye gösteriyor ki: Gerçi cesetleri fenâ bulur; fakat ervahları baki kalan hayvanat mabeyninde dahi, onlara münasip bir tarzda, dar-ı bekada mücazat ve mükâfatları vardır. Ona binaen, canavarlara sağ hayvanların etleri haramdır, denilebilir."⁽¹⁾

Hayvanın eleminin olmamasını, Üstad Hazretleri ekseriyetle insanla mukayese ederken ifade ediyor. İnsanda akıl olduğu için, geçmişin elemelerini ve geleceğin endişelerini hazır zamana getirip, hazır olan lezzeti bozabiliyor. Ama hayvanda akıl bulunmadığı için, geçmişin elemelerini ve geleceğin endişelerini düşünüp hazır lezzetini bozmuyor. Yoksa hayvanın bazı elemeleri tatması vardır. Hayvanın insan gibi külli bir lezzet ve eleme kabil olmaması ayrıdır, cüzi ve ani bazı elemelere maruz kalması ayrıdır. Mukayese umumi ve manevi olunca, elem yoktur; ama cüzi ve fiziki olduğu zaman vardır. Hayvanın ayağı kırıldığı zaman elem çektiğini görebiliyoruz, öyle ise elem çekmemesini manevi ve küllî olarak anlamak gerekiyor.

Üstad Hazretleri bu konuda şu açıklamayı yapıyor:

"Hatta kesilmek için yatırılan bir hayvan, birşey hissetmez. Yalnız bıçak kestiği vakit hissetmek ister; fakat o his dahi gider, o elemden de kurtulur. Demek en büyük bir rahmet, bir şefkat-i İlahiye, gaybı bildirmemektedir ve başa gelen şeyleri setretmektedir. Hususan mâsum hayvanlar hakkında daha mükemmeldir."⁽²⁾

Hayvanda akıl olmadığı için ölüm acısını hiç düşünmez. Dünyadan ayrılmak gibi bir problemi de yoktur. Sadece kesilmeye yakın bir şeyler hisseder gibi olur...

Dipnotlar:

1) bk. [Lem'alar, Yirmi Sekizinci Lem'a, Üçüncü Nükte.](#)

2) bk. [Sualar, On Birinci Şua, Üçüncü Mesele.](#)